

С.С. Андрєєва, ст.викл. (*ХДУХТ, Харків*)

Р.В. Плотнікова, канд. техн. наук, ст.викл. (*ХДУХТ, Харків*)

Д.О. Тютюкова, асп. (*ХДУХТ, Харків*)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МОТИВАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Вища освіта є одним із визначальних факторів, що впливає на професійне становлення людини. Тому від якості запропонованої вищої освіти певного напрямку залежить успішність окремої людини та в цілому позитивний розвиток всього товариства.

До числа тактичних пріоритетів інноваційного лідерства та конкурентоспроможності університету слід віднести прагнення до досягнення високого рівня фундаментальної, загальнонаукової та спеціальної підготовки випускників за рахунок безперервного посилення педагогічного потенціалу університету, що забезпечує стабільний й постійно зростаючий контингент студентів.

В останні роки вища школа планомірно переходить до реалізації компетентнісної моделі підготовки фахівців, що викликає необхідність розв'язання протиріччя між сформованою організацією самостійної роботи студентів у ВНЗ та сучасними вимогами до професійної компетентності майбутнього фахівця.

Найголовніші навички самостійної навчальної роботи – це пошук інформації, читання та засвоєння нових знань. Слід констатувати, що більшість студентів не набули навички пошуку інформації. Студенти взагалі воліють користуватися готовим пакетом знань – лекціями, інтернетом та навчальними посібниками. Причому головними критеріями відбору інформації є її повнота, цікавість та швидкість доступу. Тільки третина вивчає всі питання за планом, а значить, намагається отримати повне, не уривчасте знання. Основне джерело наукової інформації (монографії та наукова періодика) читають тільки 8,5% та 11,0% відповідно.

Для викладачів самостійна робота студента – це керований процес засвоєння, закріплення, вдосконалення знань в обсязі вузівської програми та набуття учнями відповідних умінь та навиків, якими повинен володіти спеціаліст-професіонал. Викладачі керують цим процесом, коректують помилки, вчать студентів самостійної аналітичної та практичної діяльності.

Процес отримання повноцінної освіти неможливий без мотивації учнів. Мотивація та інтерес студентів до самостійної роботи

з лексикою, граматиною, матеріалом для читання та перекладу підвищується, коли викладач представляє додатковий матеріал, безпосередньо пов'язаний із профілем навчання студента або ж ставить перед студентом певну проблемну ситуацію, для вирішення якої необхідно самостійно опрацювати ряд джерел.

У педагогічній практиці розрізняють три види мотивації самостійної роботи студента:

1. Зовнішню мотивацію – залежність професійної кар'єри від результатів навчання у ВНЗ. На жаль, цей фактор поки працює недостатньо ефективно;

2. Внутрішню мотивацію – схильність студента, його здатність до навчання у ВНЗ. Нею можна управляти в період довузівської підготовки шляхом використання тестів при виборі спеціальності, обґрунтованої рекомендації при визначенні напрямку освіти;

3. Процесуальну (навчальну) мотивацію, що проявляється в розумінні студентом корисності виконуваної роботи. Необхідно переконливо показати (довести), що результати самостійної роботи допоможуть студенту краще зрозуміти навчальний матеріал.

Курсові, розрахункові, дипломні проекти набувають широкого розмаху в сучасній методиці викладання. Дані роботи викликають у студента відчуття самостійності та відповідальності за свій проект, бажання зробити свою роботу захоплюючою, цікавою та оригінальною. Безумовно, це бажання призводить до того, що студент вдається до вивчення численних інформаційних джерел, використовує свої творчі здібності.

Вибір прийомів для активізації самостійної роботи студентів залежить як від професійних, так і від особистісних якостей викладача. Викладач повинен не тільки досконало володіти знаннями з методичної організації заняття, але і володіти чудовими організаторськими здібностями, знаннями психології, вміти встановлювати міцний контакт із групою студентів.

Найчастіше, боячись зробити помилку та отримати низький бал, студент допускає ще більше помилок і не відчуває інтерес при виконанні роботи. Безумовно, система оцінок необхідна в процесі навчання і як засіб контролю, і як засіб заохочення, однак доцільно дати студенту зрозуміти, що отримання не досить високої оцінки не є негативним фактом. Важливо навчити студента об'єктивно оцінювати свою власну роботу, вміти бачити в ній як позитивні моменти, так і недоліки.